

- Kommunene må prioritere psykisk helse

Effektivitet, produktivitet og korte behandlingsløp der folk bor er slagord i dagens Helse-Norge. Så hvorfor reiste Jonas Gahr Støre til Modum Bad på Verdensdagen for psykisk helse?

TEKST:

Nina Strand

PUBLISERT 6. november 2012

TAR SATS: - Dette er jo ei bygd som liker å sette rekorder, sa Jonas Gahr Støre, og siktet til Vikersundbakken som ligger i Modum. Flankert av psykolog Gry Stålsett og sykehusdirektør Ole Johan Sandvand, fikk han en grundig omvisning på Modum bad.

Foto: Helsedepartementet.

Ligger det et helsepolitisk budskap her? Modum Bad er jo først og fremst kjent for å være et landsdekkende tilbud, med innliggende pasienter som over flere uker får behandling for angst, spiseforstyrrelser, traumer, samlivsproblemer, depresjon og komplisert sorg. Når Støre velger Modum Bad som ett av de første stedene han besøker som ny helseminister, betyr kanskje det at han vil slå et slag for de mer omfattende terapiene, for det psykolog Gry Stålsett kaller «dypdykk under trygge forhold»? Ikke umiddelbart, skal det vise seg.

Lav terskel - høy kompetanse

De som står i første rekke for å motta helseministeren sammen med sykehusets direktører, er nemlig representanter for de nye lavterskeltilbudene som Modum Bad og Modum kommune skal samarbeide om. Som en av 12 norske kommuner har Modum fått 1,7 millioner kroner til pilotprosjektet «Rask psykisk helsehjelp fra Helsedirektoratet, og nå skal Modum Bad bygge Kildehuset, som skal bli kraftsenteret i samarbeidsprosjektet. Med stor entusiasme og stolthet presenterte de tilbudet for den ferske helseministeren.

«- Jeg må inspirere og motivere andre kommuner til å prioritere psykisk helse foran andre ting»

Jonas Gahr Støre

Jorunn Killingstad leder Frisklivssentralen i kommunen, et lavterskeltilbud som legger vekt på livsstilsendringer og mestring, uavhengig av problemstilling eller diagnose. En av fire som oppsøkte sentralen i fjor, hadde en psykisk lidelse, opplyser Killingstad, som har store forventninger til samarbeidet med Modum Bad.

– Fagmiljøet på Modum Bad har etterlenget kompetanse for oss, samtidig som vi på Frisklivssentralen med vår nærhet til brukerne lettere og tidligere fanger opp de som har behov for hjelp, sier hun til Tidsskriftet.

Det perspektivet får støtte av psykolog Gry Stålsett ved Modum Bad, som overfor helseministeren la vekt på klinikernes erfaring med at hjelpen burde ha kommet tidligere. Ved Frisklivssentralen skal deltakerne i samarbeid med Modum Bad få tilbud om kurs i følelsenes ABC og i psykologisk mestring, men også tilbys samtaler om ensomhet og om døden, hvis de trenger det.

LÆREVILLIG: Helseministeren lyttet ekstra interessert til Harry Øie og Odd Runar Bråthen, som hadde gode erfaringer med den kommunale frisklivssentralen og med psykologene ved Modum Bad. – Historiene dere forteller gir håp, sa Støre.

Foto: Helsedepartementet.

Historier som skinner

Arbeidsmåtene som ble presentert for Støre passet åpenbart godt med hans helsepolitiske ståsted, der lav terskel og forebygging er sentralt. Men det som særlig så ut til å bevege ministeren, var to menn som fortalte hver sin historie om hvordan de hadde fått hjelp etter langvarige livsproblemer.

– Jeg var helt i kjelleren, og tenkte på å gjøre slutt på livet, fortalte Harry Øie. Men så fikk han hjelp, og fant igjen gleden, ikke minst gjennom å være sammen med andre ute i naturen, hogge ved og bruke kroppen. I dag er han tilbake på jobben, men fortsatt med god kontakt med Frisklivssentralen.

Odd Runar Bråthen var uføretrygdet, deprimert og levde et stadig mer passivt liv på sofaen. Han gjemte seg, og følte seg verdiløs. Stolte ikke på noen.

– I dag er livet mitt godt, sa han – Jeg møtte fagfolk som viste forståelse, og som ringte meg når jeg ikke møtte opp på senteret. Den blide stemmen i telefonen som aldri ga meg opp, som spurte meg hva jeg trengte, gjorde at jeg ble trygg og fikk motivasjonen tilbake.

– Det er flott å høre disse historiene, de gir håp, kommenterte Støre.

– Men jeg tenker på alle dem som ikke får denne typen tilbud. Jeg må inspirere og motivere andre kommuner til å prioritere psykisk helse foran andre ting. Men for å få til det, blir det viktig å snakke troverdig, og løfte frem det som fungerer. Det dere forteller viser at det er mulig å gå tidlig og god hjelp. Historier som dette fortjener å bli løftet frem og få skinne.

Rull ut-effekt

Helseministeren håper at de 12 kommunene i pilotprosjektet Rask psykisk helsehjelp hver på sin måte vil utvikle tilbud som kan spres videre i kommune-Norge, det han kaller en rull-ut-effekt.

– Vi snakker så ofte om manglene i psykisk helsevern. Men det er også viktig å trekke frem og å lære av det som fungerer, slik som arbeidet dere gjør her, sa helseministeren, som også lot seg fascinere av arkitekturen og naturen omkring husene på Modum Bad.

– Det gjør godt å gå gjennom området her. Denne vekten på estetikk viser respekt, både for dem som får hjelp her og for de ansatte.

Men vil Støres åpenbare fascinasjon for Modum Bad resultere i støtte også til den mer klassiske arbeidsmåten de står for, med pasienter som bor ved institusjonen i ukevis? Er det effektivt nok? Er det produktivt nok? Tidsskriftet intervjuet Støre etter omvisningen.

– *Modum Bad tilbyr pasienter fra hele landet døgnbehandling i 10–12 uker. Det bryter med dagens trend: Mest mulig poliklinisk behandling der folk bor. Er dette likevel en type helsetilbud du vil beholde?*

– Pasienter har ulike behov. Vi mener at kombinasjonen av distriktpspsykiatriske sentre og behandlingstilbud lokalt er en god modell. Ved DPS' ene er det ikke uvanlig at brukerne oppholder seg i tre–fire uker. For enda lenger behandling må man imidlertid ofte henvende seg til privatpraktiserende spesialister som fortrinnsvis har avtale med det offentlige. Samarbeid er også viktig, slik vi så under besøket på Modum Bad, hvor det nettopp ble lagt vekt på at man arbeidet tett og godt med poliklinisk behandling i nærområdet.

– *Hva mener du er den viktigste utfordringen på psykisk helsefeltet i dag?*

– Den største utfordringen er fortsatt å legge til rette for at mennesker med psykiske lidelser og problemer skal kunne leve et mest mulig normalt liv, svarer Støre.

– For å oppnå det, må flere tilbud sees i sammenheng. For det første må vi ha lett tilgjengelig tilbud og tilstrekkelig kapasitet for å kunne gi hjelp så tidlig som mulig. En vellykket omstilling av psykisk helsevern med prioritering av DPS med døgnberedskap, utadrettede funksjoner og tett samarbeid med kommunene er en annen viktig forutsetning. Samtidig må vi arbeide videre for bedre kvalitet og innhold i tilbudet, både når det gjelder første- og andrelinjetjenesten.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 49, nummer 11, 2012, side 1138-1139

TEKST:

Nina Strand, journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening